

kolegij te zvonik koji je povezivao kolegij s gotičkom crkvom Sv. Lovre što su je također barokizirali (slikar isusovac Josip Kraljić). Na posjedu Kutjevo podignuli su velik barokni dvorac i crkvu Sv. Marije. Između gornje i donje tvrđave u Petrovaradinu, po projektu svojega arh. Caspara Schalka, i. su sagradili crkvu (1714) i kolegij (1734), a u blizini su imali i proštenjarsku crkvu Majke Božje na Tekijama. Nakon obnove reda i povratka u Zagreb, sagradili su u Palmotićevoj ul. baziliku Srca Isusova između dva krila rezidencije (1900–02), u duhu kasnoga historicizma (arhitekt J. Holjac).

LIT.: M. Vanino, Isusovci i hrvatski narod, I i II, Zagreb 1969. i 1987. — Isusovačka baština u Hrvata (katalog), Zagreb 1992. — Isusovci u Hrvata (zbornik), Zagreb 1992. R.

IVAN, Josip, kipar (Sombor, 2. III. 1946). Završio Školu primijenjene umjetnosti 1967. u Zagrebu, gdje je predavao obradu metala (1970–77). Radi malu plastiku, plakete, medalje, nakit i spomenike na tragu geometrijske apstrakcije. Autor je i niza skulptura koje se dodjeljuju kao nagrade (»Zlatno pero Društva novinara Hrvatske«; skulptura »Dani satire«, Zagreb 1988, 1989). — Samostalno je izlagao u Grožnjanu 1967, 1968.

IVAN ALBINI → JOHANNES ALBINUS

IVAN ANTUNOV IZ VIENNE (Johannes Antonii de Vienna), franc. graditelj, kipar i klesar u drugoj pol. XIV. st. Ugovori ga spominju kao protomajstora dubrovačke crkve Sv. Vlaha 1379–82. Od 1385. živi u Korčuli gdje uzima u radionicu Hranića Dragoševića, graditelja korčulanske katedrale i klesara Marka Miličevića. Radi kameni ukras za Sv. Vlaha u Dubrovniku, te za građevine u Stonu i Zadru. God. 1388. obvezuje se graditi općinsku ložu u Korčuli. Radi i na gradskim utvrdama. Dosad sa sigurnošću nije utvrđen niti jedan njegov rad.

LIT.: C. Fisković, Korčulanska katedrala, Zagreb 1939, str. 47–48. — V. Foretić, Otok Korčula u srednjem vijeku do g. 1420, Zagreb 1940, str. 280, 286, 289, 353. — C. Fisković, Artistes français en Dalmatie, Annales de l'Institut français de Zagreb, 1946–47, 28–29, str. 8–10. — Isti, Zadarski majstori u Dubrovniku tokom 14. st., Anali – Dubrovnik, 1953, — V. Foretić, Podrijetlo porodice korčulanskih kamenara Andrijića, Peristil, 1960, 3. — C. Fisković, Neobjavljeni radovi Bonina Milanca u Splitu, Zbornik za likovne umjetnosti (Novi Sad), 1976. Jos. B.

IVAN CLERICOPULO, slikar (XIV. st.), vjerojatno grčkoga podrijetla. God. 1314. potpisao ikonu Sv. Dimitrije na oltaru istoimene crkve u Zadru, koja je uništena u požaru 1779.

LIT.: C. F. Bianchi, Zara cristiana, I, Zadar 1877, str. 438.

IVANČAN, Ljudevit, povjesničar (Zagreb, 2. VIII. 1853 – 1. III. 1935). Kao kanonik zagrebačkoga Kaptola uredio riznicu stolne crkve u Zagrebu, sastavio njezin inventar i popis grafika Valvasorove zbirke. Objavljivao povijesne rasprave i priredio golemu građu o zagrebačkim kanonicima.

BIBL.: Crkva svih Svetih u Stenjevcu, VJHAD, 1902–03; Valvasorova zbirka slika u Metropolitanskoj knjižnici, Katolički list, 1913, 1. Iz povijesti zagrebačkih kanonika, Narodna starina, 1925; Metropolitanska knjižnica u Zagrebu, ibid., 1925; Antifonar zagrebačkog biskupa Osvalda Tuza, Sveta Cecilija, 1929, 4. Stanovi zagrebačkih kanonika, VJZA, 1931. L. D.

IVANČEVIĆ, Radovan, povjesničar umjetnosti (Banja Luka, 13. II. 1931). Diplomirao je 1955, doktorirao 1965. tezom o gotičkoj arhitekturi Istre na Filozofskome fakultetu u Zagrebu gdje je od 1956. asistent, od 1979. redovni profesor; predaje ikonografiju i renesansnu umjetnost. Na Studiju dizajna na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu vodi kolegij vizualne komunikacije. Istražuje hrvatsku srednjovj. i renesansnu umjetnost, modernu arhitekturu, ikonologiju i teorijske probleme interpretacije likovne umjetnosti. Autor je kataloga izložaba (Edo Kovačević, Zagreb 1978; Nives Kavurić-Kurtović, Pariz 1989; Branko Ružić, Zagreb 1993), niza dokumentarnih i TV-filmova te emisija za školsku televiziju o hrvatskoj likovnoj baštini (Dubrovački renesansni ljetnikovci, Burgovi u Hrvatskoj, Plomin, Rijeka – stari grad), suvremenoj umjetnosti (Kako se gleda arhitektura) i umjetnicima (Mirko Rački, Vojin Bakić, Ivan Rabuzin, Stjepan Planić). U seriji obrazovnih i element-filmova nastoji razviti metodu vizualnoga mišljenja preko animiranoga filma.

BIBL.: Fedor Vaić, Zagreb 1957; Crkva sv. Marije Snježne kod Čepića, Radovi OPU, 1960, 2; Likovna kultura »običajnog« čovjeka, Zagreb 1961; Župna crkva sv. Jurja u Oprtlju, Radovi OPU, 1963, 4; Gotičke crkve u Roču, ibid., 1964, 5; Odnos antikinog i srednjovjekovnog rastera Poreča, Peristil, 1963–64, 6–7; Model srednjovjekovnog Gračšća, ibid., 1965–66, 8–9; Crkva sv. Duha kod Šrpeđa u Istri, Radovi OPU, 1969, 6; Kriterij stila i kvalitete u interpretaciji neostilova, ŽU, 1978, 26–27; Uvod u ikonologiju, u knjizi: Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva, Zagreb 1979; Mješoviti gotičko-renesansni stil Jurja Matejeva Dalmatinca, Prilozi – Dalmacija, 1980, (Fiskovićev zbornik, I); Planićev krug olovkom, ŽU, 1981, 31; Prilozi problemu interpretacije djela Jurja

ISUSOVCI, glavni oltar crkve Sv. Vida u Rijeci

Matejeva Dalmatinca, Radovi IPU, 1979–1982, 3–6; Reinterpretacija zborne crkve u Pagu, Peristil, 1982, 25; Medulićeva (?) zadarska freska Posljednjeg suda i Michelangelo, Prilozi – Dalmacija, 1983; Odnos pročelja i prostora hvarske katedrale i problem stilske određenja, ibid., 1984; Edo Kovačević, Zagreb 1984; Slikarski predložak renesansnog reljefa Krštenja u Trogiru, Peristil, 1984–85, 27–28; Renesansa u Dalmaciji, Hrvatskom primorju i Istri, u knjizi: Renesansa u Hrvatskoj i Sloveniji, Beograd – Zagreb 1985; Umjetničko blago Hrvatske, Motovun 1986; Problem renesansne kupole osorske katedrale, Peristil, 1986, 29; Ikonološka analiza renesansne kapele Sv. Ivana Ursinija u Trogiru, Prilozi – Dalmacija, 1986–87; Kružna forma u opusu Ivana Meštrovića, ŽU, 1988, 43–44; Crkva Sv. Trojstva u Hrašćini: romanika ili renesansa?, Radovi IPU, 1988–89, 12–13; Ranorenesansna flora trogirске kapele, Prilozi – Dalmacija, 1989; Trogirska krstionica (1467) i montažne konstrukcije dalmatinske graditeljske škole, ibid., 1990; Svod trogirске kapele: ranorenesansni dječji raj, Radovi IPU, 1990, 14; Trogirska loža: TEMPLVM IVRIS ET ARA IVSTITIAE (1471), Prilozi – Dalmacija, 1991; Interpretacija dizajna, ŽU, 1992, 51; Geneza arhitektonskog rješenja trogirске kapele (1468), Radovi IPU, 1992, 16; Renesansne trolisne fasade na istočnoj obali Jadrana, Peristil, 1992–93, 35–36; Odnos kultura dviju jadranskih obala i problem periferije i centra, u zborniku: Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije, Rijeka 1993; Renesansni kasetirani svod (par-nepar), Prilozi – Dalmacija, 1993 (Priatelj zbornik, I). R.

IVANČIĆ, Ljubo, slikar (Split, 18. I. 1925). Pohađa srednju tehničku školu u Splitu, ali 1941. prekida školovanje. God. 1942. priključuje se partizanima; radi na Braču, Hvaru, Visu, u Splitu i Šibeniku. Na Akademiji u Zagrebu studira 1945–49, a slikarsku specijalku polazi kod Đ. Tiljka 1949–51. Javnosti se predstavio 1954. samostalnom izložbom u Zagrebu, a samo nekoliko mjeseci poslije prvoga nastupa jedno mu je djelo uključeno u izložbu »60 slika modernog jugoslavenskoga slikarstva«, koja obilazi Francusku. Od 1961. je asistent, od 1969. profesor na Akademiji u Zagrebu. Poslije smrti K. Hegeđušića povjerila mu je JAZU vodstvo Majstorske radionice za postdiplomski studij slikarstva (1975) i izabrala ga za svojega člana (1977).

LJ. IVANČIĆ, *Kišni pejzaž*

Zaobišavši ili čak otklonivši likovno iskustvo generacije »očeva«, I. je svoj uzor našao u djelu »djedovskoga« naraštaja (E. Vidović): u njegovu rukopisu tišine, u fascinaciji najbližim okruženjem — autobiografskim prostorom i sadržajima — u privrženosti zavičaju, u emotivnoj vezi s motivom. To je bio i stanovit otklon od Pariza i — suprotno uobičajenim modernističkim orijentirima — pokušaj da se (novi) modernitet dosegne »mrakom« palete i tematike, egzistencijalnom a ne formalnom motivacijom. Ivančičevi su motivski interesi široki i obuhvaćaju sve tradicionalne žanrove figurativnoga slikarstva: portret, figuru, figuralnu skupinu, akt, interijer, mrtvu prirodu, krajolik i vedutu. U prvom razdoblju (1949—53) I. je slikar ambijentalnoga tona, sjetnoga ozračja, izmaglice, pod kojima se osjeća snažan crtački skelet (*Iz Dalmacije*, 1951; *Trg u kiši*, 1951; *Grad u suncu*, 1952). Prvu veliku sintezu ostvaruje 1954—56, kada uspijeva pomiriti snažan lineament crteža i slojevit, bogatu, »venecijansku« fakturu u rasponu od lazurnih ostakljenja do neprozirna, gruba, gotovo skulpturalnoga reljefa paste. Tada stvara i svoje prve dvoznačne, »kontradiktorne« prostorno-plošne predodžbe koje najavljuju sadržaje mučnine. Sve

dramatičniji izraz dolazi do izražaja u nizu figura iz 1957, kada crtačka redukcija poprima značajke fizičkoga sakaćenja lika. U još drastičnijemu obliku kontrapunktira linearno i voluminozno, čime postiže snažnu ekspresiju (*Ženski akt*, 1959). God. 1958. naginje crnoj monokromiji (*Autoportret sa stalkom*, *Riblja kost i tava*) pa i reljef, kao sredstvo gradi-ranja, postaje sve važniji. Interes za tvar i tvarno, za »teksturu«, otvara vrata apstrakciji; u kratkom intervalu 1958/59, u nekoliko djela 1960—61, kao i u rijetkim potonjim odjecima, materija odnosi prevagu nad crtežom, evokacija nad reprezentacijom; tako su nastale (u ciklusu *Tragovi čovjeka*) neke od naših »najgušćih« apstraktnih slika: to su granična, tranzitivna, otvorena djela. Nakon toga nastaju serije mrtvih priroda i pejzaža koje romantično zasniva na borbi dana i noći, koja često poprima obilježja prave drame. Četvrti ciklus aktova (1964—66) prikazuje, u nas neviđenom crtačkom ekspresijom, žene-kadavere, utjelovljenja sveopćega mraka. Od 1970. vraća se u Ivančičevu umjetnost svjetlo, a s njim i boja. Napetost pojedinih prizora (*Figura*, 1970; *Dvije figure*, 1974; *Bojnički triptih*, 1978) proizlazi iz neobičnih vizura — tu je »ugrađeno« iskustvo moderne fotografije koje potencira disproporcije, odstupanja od realnoga i normalnoga, prosječnoga i uobičajenoga. Unutrašnju napetost stvara gdjekad komponiranjem prizora, u kojima sudionike grupira u općepoznate znakove-simbole (križeve).

Duboko autentično, djelo Lj. Ivančiča je europsko po svojoj nezavisnosti, po nastojanju da se izrazi sintetički, da stvori svoj veliki stil te po svojoj obrani tragizma i razumijevanju tradicije. Njegovo se djelo podudara s onim težnjama europske umjetnosti, kojih je modernost uvijek podrazumijevala i novo čitanje tradicije. — God. 1979/80. priredila mu je Moderna galerija u Zagrebu retrospektivnu izložbu (slike, crteži, skulpture), koja je prenesena u Beograd, Sarajevo i Split.

LIT.: J. Vrančić, Jasnoća htijenja i sigurnost izraza, *Vjesnik*, 9. V. 1954. — R. Putar, Uz izložbu Ljube Ivančiča, *Narodni list*, 12. V. 1954. — J. Depolo, Dramatična slika svijeta, *Vjesnik*, 27. III. 1960. — V. Pintarić-Horvat, Za novi oblik materije, *Književnik*, 1960, 12. — G. Gamulin, Umjetnost Ljube Ivančiča 1960. godine, *Izraz*, 1960, 6. — I. Zidić, Tko smo? Odakle? Kamo idemo? (Slikarstvo Ljube Ivančiča), *Razlog*, 1963, 5—6. — G. Gamulin, Ljubo Ivančić, Zagreb 1965. — Z. Mrkonjić, Put k Ljubi Ivančiću, *Republika*, 1970, 2—3. — I. Zidić, Nevrijeme svijeta, vrijeme djela (katalog), Zagreb 1979. — V. Maleković, Ivančić ili svjetlost u noći, *Vjesnik*, 7. I. 1980. — J. Depolo, U obranu Ivančičeva slikarstva, *Oko*, 1980, 207. — D. Kečkemet, Ivančičevi tragovi u prostoru i vremenu, *Slobodna Dalmacija*, 7. VI. 1980. — V. Srhoj, Svjetlost na licu noći, *Dometi*, 1982, 6. — Z. Rus, Postojanost figurativnog 1950—1987 (katalog), Zagreb 1987. I. Zič.

IVANČIĆ, Nina, slikarica (Zagreb, 26. VIII. 1953). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1977 (Š. Perić). God. 1977—79. suradnica Majstorske radionice Lj. Ivančiča i N. Reisera. Od 1986. živi u New Yorku. Njezini prvi

LJ. IVANČIĆ, *Ležeća figura*. Zagreb, Moderna galerija